

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7228 2400
F +45 7228 2401
M im@im.dk
W oim.dk

Folketingets Kommunaludvalg

Dato: 18. januar 2012
Enhed: Kommunaljura
Sagsbeh.: DEPDGT
Sags nr.: 1113590
Dok nr.: 763276

Folketingets Kommunaludvalg har den 8. december 2011 stillet følgende spørgsmål nr. 28 (Alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Spørgsmål nr. 28:

"Ministeren bedes kommentere Hvidovre Kommunes bistand til svagelige vælgere, der får mulighed for at stemme i hjemmet, på baggrund af følgende historie:

- En [navngiven] borger fra Hvidovre Kommune, der er 73 år og dårligt gående, har fået mulighed for at stemme hjemme. De tre personer, der på valgdagen opsøgte borgeren i hjemmet med en stemmeseddel, blev sendt ud i køkkenet, men det ville de ikke. Da de så den udfyldte stemmeseddel [der var stemt på DF], sagde de, at "de [DF] vil jo ødelægge det for os", hvilket borgeren afviste. Efterfølgende klagede borgeren til Hvidovre Kommune, hvorefter hun blev kontaktet af en af de tre personer, der havde "hjulpet" borgeren med at afgive stemme, og som nu udtrykte skuffelse over, at hun havde klaget over dem, for de tre ville jo blot hjælpe borgeren. og ministeren bedes sikre, at den pågældende kommune besvarer klagen, som stadig ikke er besvaret, ligesom ministeren bedes foreslå initiativer, der kan sikre, at kommuner sender uvildige personer ud til borgere, der på grund af svagelighed, har fået mulighed for at stemme uden for valglokalerne, i hjemmet m.v."

Svar:

Reglerne om brevstemmeafgivning til folketingsvalg i vælgernes hjem findes i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 107 af 8. februar 2011), bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i vælgernes hjem (bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009) og vejledning om afholdelse af folketingsvalg (vejledning nr. 78 af 26. august 2010).

Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førklighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan efter anmodning til folkeregistret i opholdskommunen få lov til at brevstemme i hjemmet. Dette følger af folketingsvalglovens § 54, stk. 4. Brevstemmerne skal afgives til 2 stemmemodtagere, som udpeges blandt de tilfornordede vælgere. Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en af stemmemodtagerne er en person udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning, jf. folketingsvalglovens § 55, stk. 2.

Af folketingsvalglovens § 61, stk. 3, følger det, at vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver det i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Efter stk. 4 og 6 skal der ydes den fornødne hjælp af stemmemodtagerne, hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet, men kun såfremt vælgeren umiddelbart over for den, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, hvilket parti eller hvilken kandidat vedkommende ønsker at stemme på. Endelig følger det af lovens § 62, stk. 1, at stemmemodtagere ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen må give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på. De må ikke over for uvedkommende oplyse, om en vælger har afgivet brevstemme eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning.

Det følger videre af bekendtgørelsens § 13, stk. 2, at stemmemodtagerne skal påse, at vælgeren udfylder stemmesedlen, og indlægger denne i konvolutten, uden at andre, herunder stemmemodtagerne, kan se, hvordan vælgeren har stemt.

Desuden følger det af bekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, at stemmemodtagerne skal sørge for, at vælgerne i forbindelse med stemmeafgivningen har adgang til at gøre sig bekendt med fortegnelsen over opstillingsberettede partier samt, hvis brevstemmeafgivningen finder sted senere end 10 dage før valgdagen, fortegnelsen over kandidater til valget, der er opstillet i den pågældende storkreds.

Stemmemodtagerne må ikke uopfordret give vælgerne andre oplysninger om de opstillede partier og kandidater m.v. end de oplysninger, der fremgår af de fortegnelser, der er nævnt i stk. 1 og 2. Stemmemodtagerne kan besvare eventuelle forespørgsler fra vælgerne om, hvorvidt bestemte personer er opstillet som kandidater til folketingsvalg, såfremt stemmemodtagerne har kendskab hertil. Såfremt vælgeren tilkendegiver at ville stemme på en bestemt person, som ikke med sikkerhed er opstillet i den pågældende storkreds, kan stemmemodtagerne vejlede vælgeren om, at der på stemmesedlen ud over kandidatens navn tillige bør skrives bogstavbetegnelsen eller navnet på det parti, som vedkommende kandidat tilhører, hvis vælgeren eller stemmemodtageren kender det, jfr. i det hele bekendtgørelsens § 21, stk. 3 og 4.

Videre kan jeg oplyse, at kommunalbestyrelserne skal sørge for, at stemmemodtagerne i fornødent omfang bliver vejledt om deres opgaver i forbindelse med gennemførelse af brevstemmeafgivningen, samt at de bliver gjort bekendt med de særlige pligter, der påhviler dem efter folketingsvalglovens § 62, stk. 1. Dette fremgår af bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i vælgernes hjem § 3, stk. 1, nr. 4, 2. pkt.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i anledning af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Hvidovre Kommune, som har oplyst, at den administrative medarbejder, som var med ude hos borgeren til stemmeafgivningen, har forklaret følgende om forløbet:

”Der var to tilforordnede og en administrativ medarbejder ude hos borgeren. Der var ikke andre personer tilstede. Alle tre per-

soner opholdte sig i stuen sammen med borgeren, da borgeren afgav sin stemme. Ingen blev bedt om at gå ud i køkkenet eller i øvrigt forlade stuen.

Den ene tilfornordnede så, at borgeren var ved at skrive 'Pia Kjærsgaard' på stemmesedlen, og oplyste vejledende borgeren om, at hun ikke kunne stemme på Pia Kjærsgaard, da Pia Kjærsgaard ikke var opstillet i kredsen. Borgeren blev endvidere oplyst om, at hun i stedet for havde mulighed for at stemme på liste O eller en af liste O's kandidater fra kredsen.

Der var ikke yderligere samtale om eller kritik fra borgeren omkring stemmeafgivningen. Det var først efter, at de tilfornordnede og den administrative medarbejder havde forladt borgerens hjem, at en ven af borgeren kontaktede rådhuset og klagede over hændelsesforløbet."

Kommunen har desuden oplyst, at en medarbejder på rådhuset kontaktede den pågældende vælger efter at have modtaget klagen over hændelsesforløbet fra en ven af vælgeren. Medarbejderen beklagede, at vælgeren havde følt, at hun ikke havde haft mulighed for at stemme hemmeligt og oplyste, at stemmemodtagerne var der for at hjælpe, og at de havde tavshedspligt. Vælgeren oplyste efterfølgende, at hun ville sende en klage. Kommunen har imidlertid ikke modtaget en skriftlig klage fra vælgeren og betragter sagen som afsluttet.

Kommunen har desuden fremsendt deres instruks til stemmemodtagere om brevstemmeafgivning på plejehjem og i private hjem, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

"Den tilfornordnede udleverer materialet til vælgeren, og skal i fornødent omfang give vælgere vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen. Vælgeren skal herefter, uset af andre, stemme. Hvis vælgeren ikke er i stand til selv at udfylde stemmesedlen, følgebrevet eller yderkuverten, skal en af de tilfornordnede stemmemodtagere yde den fornødne hjælp.

...

Det er tilladt stemmemodtagerne at besvare eventuelle forespørgsler fra vælgeren, om hvorvidt bestemte kandidatlistes eller personer er opstillet."

På baggrund af det af Hvidovre Kommune beskrevne hændelsesforløb, må det konstateres, at en af de tilfornordnede vælgere har set, hvilken kandidat vælgeren skrev på stemmesedlen. Dette er i strid med folketingsvalglovens § 61, stk. 3, hvoraf det fremgår, at vælgeren skal udfylde stemmesedlen uden overværelse af andre og derefter lægge den i konvolutten. Stemmemodtagerne skal være i lokalet for at påse, at vælgeren udfylder stemmesedlen, men uden at de kan se, hvad der er stemt.

Det må endvidere konstateres, at vedkommende tilfornordnede vælger har vejledt vælgeren om, at der på stemmesedlen burde skrives bogstavbetegnelsen på partiet, alternativt en anden kandidat for partiet, idet den pågældende kan-

didat ikke var opstillet i storkredsen. En sådan vejledning kan imidlertid alene gives, såfremt vælgeren *tilkendegiver* at ville stemme på en kandidat, der ikke er opstillet i storkredsen, eller i øvrigt *forespørger* de tilfornedede vælgere om bestemte kandidater, jfr. de ovenfor beskrevne regler i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgernes hjem (bekendtgørelsens § 21, stk. 3 og 4).

Det må således ud fra det af Hvidovre Kommune oplyste lægges til grund, at den i lovgivningen foreskrevne fremgangsmåde for brevstemmeafgivning i vælgerens hjem ikke har været fulgt i den konkrete sag, hvilket jeg finder meget beklageligt. Ministeriet har ved brev af dags dato orienteret Hvidovre Kommune herom mhp., at kommunen kan gøre den pågældende tilfornedede vælger opmærksom herpå.

Det bemærkes, at Hvidovre Kommune i øvrigt til ministeriet har fremsendt den instruks, som kommunen giver de tilfornedede vælgere i forbindelse med afholdelse af valg. Det fremgår af denne instruks bl.a., at vælgeren skal kunne stemme uset af andre, og at den tilfornedede vælger kan besvare eventuelle *forespørgsler* fra vælgeren om, hvorvidt bestemte kandidater er opstillet.

Jeg finder herefter ikke anledning til at foretage mig yderligere i anledning af den konkrete sag, herunder i forhold til Hvidovre Kommune eller i øvrigt i forhold til de generelt gældende regler.

Hvidovre Kommune og Udvalget til Valgs Prøvelse er orienteret om dette brev.

Med venlig hilsen

Margrethe Vestager